

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕ.

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 30. II. пов.
Корто почт. пав. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 1—3 год. передпол.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Англії 1 год., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 фр. фр.,
Чехословаччині 30 к. р.
Німці 1.00 зл., Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл. Змін-
на адреса: 1 год.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
17 сот.

Фарса чи трагедія?

До останніх авантур у польському соймі.

лись польські послы, а коли й оце не вдасться, так бодай увесь світ дізнається, як виглядає земельна реформа у молодій демократичній республіці, і матиме змогу судити, чи в праві були представники автохтонного селянського люду вичерпувати всі способи парламентної боротьби проти такої реформи.

Серед некрольного галасу, криків і рукопашних бійок провадилась пародія голосування над законопроектом величезної дельтосаглої ваги, аж поки всетаки найшлись поміж польськими послами одиниці, які либонь зрозуміли, що далі вже важко степенувати курбоз, до якого самі вони довели законодавчу палату, та зіійшли з педесталу, на якому досіль почували себе міцно, бодай настільки, що запропонували українським і білоруським послам ще раз сконкретизувати свої домагання щодо змін

Таким робом голосна обструкція українських і білоруських послів, що спеціально наз. Галичанам, живо пригадала часи маршала Баденіго, тревала всього один день 14-го липня. Заініціювання переговорів поміж польськими клубами „Піаста“, ППС, і „Визволення“ з одного боку, та Українським і Білоруським Клубом з другого, призвело до зголошення заяви про сецесію двох названих клубів, за якими вийшли й Німці та комуністи. Алеж переговори, ведені 15-го

і 16-го п. м. під проводом марш. Ратія, розбилися, не довівши до нікого порозуміння. Польські „соціалісти“ і „демократи“ не вважали можливим погодити зі своїм світоглядом українське домагання, що би при парцеляції української землі на першому місці brano на увагу місцеве населення, а шойно даліше — „заслужених воєнів польської армії“. Головно на цій (52) статті законопроекту розбилися переговори. Читаючи про це телеграмну вістку, мимохіть насувається на думку здогад, що взагалі вся ота розмова була заініційована не задля справжнього порозуміння, а з виключно метою виграти на часі. Як звичайно...

Законопроект про парцеляцію і осадництво приходить на третє читання. Український і білоруський клуби заповіли континування голосної обструкції у соймі з неменшою силою, ніж досі.

Польська преса цює до вияви „сильної руки“, якої, на її думку, досі ще не було, великі поміщики „ображені“, Жиди „неутрачені“, а „демократичний табір“ до решти збився з пантелику.

тоюх загати з обстаточною відмовою.

Сайні звістки про можливий текст німецької відповіді підкреслюють принципову згоду Німеччини продовжувати виниму газок. Німеччина годиться на підписання гарантійного пакту з Англією та Францією. Означє адна не згодиться дати дозвіл французькій армії перейти через свою територію на випадок воєнного конфлікту. Німецький уряд має домагатись від французького ше розяснення, як розуміти обов'язання Німеччини, що би вона підписала договори зі східними державами.

Що торкається вступу Німеччини до Ліги Націй, то вона не годиться, що би цей вступ нахилили її на обов'язок, хоча вона заявляє одночасно свою охоту стати членом Ліги Націй, якщо, річ ясна, стеркнуть статтю про право переходу військ через Німеччину, на випадок воєнної акції Ліги Націй.

В опис застереженнях Німеччини є зачеплені головні пункти європейського порозуміння. Німеччина хоче згоди, але не на основі ненарушеності останніх повоєнних договорів. Вона не хоче сказати цього ясно, але дає зрозуміти союзним державам, що вони щораз більше віддаляються від менту, коли могли боронити нахилні собою умовини європейського миру.

Уздоровлення українського приватного шкільництва

II.

З причини вище згаданих українському приватному шкільництву з одного боку не стало однолітнього фронту сувороти посягань польської шкільної влади на давно набуті і міжнародними договорами та польською конституцією загартовані українські права, а з другого боку не стало однолітнього проводу в справі педагогічного надзору, удержання, розміщення, есентуального касування зайвих та од нововизначених нових конечних приватних шкіл.

Як можна було й надіятися — наслідки такої неодносторонності в напрямі надзору будови й ведення українського приватного шкільництва дуже шкідливо відбиваються на самоумож шкільництві.

Передусім різні українські приватні школи неоднаково реагували на різні розпорядки польської шкільної влади в напрямі введення польської мови, переміни українських печаток і виписок на польській, андавання польських свідоцтв і т. д. В часі, коли школи У. П. Т., спираючись на законі, просто не могли приноворитись до таких самовільних розпорядків шкільної кураторії, — школи СС, Василіанок инші посунулися далеко поза межі ультральояльності, вводили польську мову навіть в дискурсах зі своїми ученицями а їхні знайомих з иншими українськими приватними школами, про що свого часу була заявка в наших часописах. Очевидно таке повелення частини приватних шкіл дуже утруднювало обстоювану позицію У. П. Т. Панов

Чи Німеччині треба згоди?

Минає місяць від менту, коли французький уряд пераслав німецькому ноту, з новими пропозиціями спільного гарантійного пакту. Приготування до відповіді на ці пропозиції витворило в Німеччині завазату боротьбу партій, яка грозила хвилинами кризою уряду. Німецькі націоналісти прямиували явно до зірвання переговорів. Текст відповіді, який випацювався в атмосфері гострої кампанії проти міністерства зак. справ Штрессмана, буде відомий шойно в перших днях слідуючого тижня. Він буде компромісовим, як усі попередні німецькі ноти, себто висловлюватиме побажання майже всіх впливових німецьких партій.

Яка-ж його мета? Німецький уряд хоче в першій мірі погодити два розбіжні настрої, з якими му-

сять рахуватись. Він хоче дати моральну сатисфакцію демократам, що є прихильниками вступу Німеччини до Ліги Націй і політики міжнародного порозуміння, а з другого боку мусить брати на увагу вплиз Англії, яка хоче втягнути Німеччину до пакту, свідомо, що пакт мусить бути довершений або з Німеччиною або проти неї. Якщо Німеччина дала би явно відмовну відповідь, тоді пакт англо-франко-бельгійський мусів би звернутись проти неї. Франції залежить головню на тім, що би договір про рейнський кордон не став підставою до ревізії всього версальського договору. Ідея міжнародної конференції для вирішення актуальних європейських справ, яка асміхається Німеччині, не до влодобу Франції, тому, що вона була би замаскованою спробою такої ревізії.

Так само потвердження Німеччиною неварушності західних кордонів є певного рода мовчазним признанням, що східні кордони треба би змінити. Німеччина не хоче присягати лояльності державам, які є союзниками Франції. Зрештою теперішня загальноєвропейська ситуація не є корисним моментом для присяги вірності. Капоти Франції в Марокку і ситуація в Китаю отирає Німеччині нові перспективи. У кожному разі, Німеччина хотіла би

І так нпр. на підставі ст. 50 міністр хліборобства отримує знову змогу форсувати військову колонізацію у широкому обмі. Всі поправки українських послів відкинено, м. н. і таку поправку елементарної справедливості, як те, що би по-церковні групи були розпарцельовані поміж вірних даної церкви. Мимоходом кажучи, за згаданими найбільш реакційними статтями законопроекту і проти поправок Українсько-го і Білоруського клубів дружино з польською ендецією голосував „Львівський“ і „Львів“ клуб „Визволення“, який у даному випадку став винником у ваги.

Терпів українських і білоруських послів утримувався і вони були пригноблені вкупитись єдиної, яка ж остала, тактики: голосної обструкції. Досіль — признає це сама польська преса (гл. „Курєр польський“) — Українці й Білорусини поводилися у соймі підчас земельної дискусії надзвичайно коректно. Хвалючись таких засобів оборони своїх службних прав, як свиставки, грубки та стук об посольські столи, вони були свідомі, що хіба ще тільки ці аргументи аможуть пробити глуху стіну, за якою схова-

z art. V ust. z 17.XII. 1862 Dzw. Nr. 8. ad 21 zbrodni z § 65a) ustawy karnej, uznał dokonania 13. lipca 1925 konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził zastrzeżenie całego nakładu wydawnictwa z 493 p. k. zakaz drukowego. Rozporządzenie tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialności redaktorowi tego czasopisma, by oświadczenie niniejsze umieszczył bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą karę postrępa przewidzianą w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 10 z 1863 i. k. zakazuje za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. lwów dnia 13. lipca 1925 r. Havel.

Red. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 520/25. W imieniu: Księgarni „Prokuracja“ przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prezydenta we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 152 (10.541) z dnia 13. lipca 1925. w artykułach autorów pod tytułem: 1) „Pod oburzeniem zwalobu dekadentyzmu“ w ujęciu między innymi: a) i także pisał... a) Jak... b) na pytanie... a) jak... c) oia... d) oia... e) oia... f) oia... g) oia... h) oia... i) oia... j) oia... k) oia... l) oia... m) oia... n) oia... o) oia... p) oia... q) oia... r) oia... s) oia... t) oia... u) oia... v) oia... w) oia... x) oia... y) oia... z) oia... aa) oia... ab) oia... ac) oia... ad) oia... ae) oia... af) oia... ag) oia... ah) oia... ai) oia... aj) oia... ak) oia... al) oia... am) oia... an) oia... ao) oia... ap) oia... aq) oia... ar) oia... as) oia... at) oia... au) oia... av) oia... aw) oia... ax) oia... ay) oia... az) oia... ba) oia... bb) oia... bc) oia... bd) oia... be) oia... bf) oia... bg) oia... bh) oia... bi) oia... bj) oia... bk) oia... bl) oia... bm) oia... bn) oia... bo) oia... bp) oia... bq) oia... br) oia... bs) oia... bt) oia... bu) oia... bv) oia... bw) oia... bx) oia... by) oia... bz) oia... ca) oia... cb) oia... cc) oia... cd) oia... ce) oia... cf) oia... cg) oia... ch) oia... ci) oia... cj) oia... ck) oia... cl) oia... cm) oia... cn) oia... co) oia... cp) oia... cq) oia... cr) oia... cs) oia... ct) oia... cu) oia... cv) oia... cw) oia... cx) oia... cy) oia... cz) oia... da) oia... db) oia... dc) oia... dd) oia... de) oia... df) oia... dg) oia... dh) oia... di) oia... dj) oia... dk) oia... dl) oia... dm) oia... dn) oia... do) oia... dp) oia... dq) oia... dr) oia... ds) oia... dt) oia... du) oia... dv) oia... dw) oia... dx) oia... dy) oia... dz) oia... ea) oia... eb) oia... ec) oia... ed) oia... ee) oia... ef) oia... eg) oia... eh) oia... ei) oia... ej) oia... ek) oia... el) oia... em) oia... en) oia... eo) oia... ep) oia... eq) oia... er) oia... es) oia... et) oia... eu) oia... ev) oia... ew) oia... ex) oia... ey) oia... ez) oia... fa) oia... fb) oia... fc) oia... fd) oia... fe) oia... ff) oia... fg) oia... fh) oia... fi) oia... fj) oia... fk) oia... fl) oia... fm) oia... fn) oia... fo) oia... fp) oia... fq) oia... fr) oia... fs) oia... ft) oia... fu) oia... fv) oia... fw) oia... fx) oia... fy) oia... fz) oia... ga) oia... gb) oia... gc) oia... gd) oia... ge) oia... gf) oia... gh) oia... gi) oia... gj) oia... gk) oia... gl) oia... gm) oia... gn) oia... go) oia... gp) oia... gq) oia... gr) oia... gs) oia... gt) oia... gu) oia... gv) oia... gw) oia... gx) oia... gy) oia... gz) oia... ha) oia... hb) oia... hc) oia... hd) oia... he) oia... hf) oia... hg) oia... hi) oia... hj) oia... hk) oia... hl) oia... hm) oia... hn) oia... ho) oia... hp) oia... hq) oia... hr) oia... hs) oia... ht) oia... hu) oia... hv) oia... hw) oia... hx) oia... hy) oia... hz) oia... ia) oia... ib) oia... ic) oia... id) oia... ie) oia... if) oia... ig) oia... ih) oia... ii) oia... ij) oia... ik) oia... il) oia... im) oia... in) oia... io) oia... ip) oia... iq) oia... ir) oia... is) oia... it) oia... iu) oia... iv) oia... iw) oia... ix) oia... iy) oia... iz) oia... ja) oia... jb) oia... jc) oia... jd) oia... je) oia... jf) oia... jg) oia... jh) oia... ji) oia... jj) oia... jk) oia... jl) oia... jm) oia... jn) oia... jo) oia... jp) oia... jq) oia... jr) oia... js) oia... jt) oia... ju) oia... jv) oia... jw) oia... jx) oia... jy) oia... jz) oia... ka) oia... kb) oia... kc) oia... kd) oia... ke) oia... kf) oia... kh) oia... ki) oia... kj) oia... kl) oia... km) oia... kn) oia... ko) oia... kp) oia... kq) oia... kr) oia... ks) oia... kt) oia... ku) oia... kv) oia... kw) oia... kx) oia... ky) oia... kz) oia... la) oia... lb) oia... lc) oia... ld) oia... le) oia... lf) oia... lg) oia... lh) oia... li) oia... lj) oia... lk) oia... ll) oia... lm) oia... ln) oia... lo) oia... lp) oia... lq) oia... lr) oia... ls) oia... lt) oia... lu) oia... lv) oia... lw) oia... lx) oia... ly) oia... lz) oia... ma) oia... mb) oia... mc) oia... md) oia... me) oia... mf) oia... mg) oia... mh) oia... mi) oia... mj) oia... mk) oia... ml) oia... mm) oia... mn) oia... mo) oia... mp) oia... mq) oia... mr) oia... ms) oia... mt) oia... mu) oia... mv) oia... mw) oia... mx) oia... my) oia... mz) oia... na) oia... nb) oia... nc) oia... nd) oia... ne) oia... nf) oia... ng) oia... nh) oia... ni) oia... nj) oia... nk) oia... nl) oia... nm) oia... nn) oia... no) oia... np) oia... nq) oia... nr) oia... ns) oia... nt) oia... nu) oia... nv) oia... nw) oia... nx) oia... ny) oia... nz) oia... oa) oia... ob) oia... oc) oia... od) oia... oe) oia... of) oia... og) oia... oh) oia... oi) oia... oj) oia... ok) oia... ol) oia... om) oia... on) oia... oo) oia... op) oia... oq) oia... or) oia... os) oia... ot) oia... ou) oia... ov) oia... ow) oia... ox) oia... oy) oia... oz) oia... pa) oia... pb) oia... pc) oia... pd) oia... pe) oia... pf) oia... pg) oia... ph) oia... pi) oia... pj) oia... pk) oia... pl) oia... pm) oia... pn) oia... po) oia... pp) oia... pq) oia... pr) oia... ps) oia... pt) oia... pu) oia... pv) oia... pw) oia... px) oia... py) oia... pz) oia... qa) oia... qb) oia... qc) oia... qd) oia... qe) oia... qf) oia... qg) oia... qh) oia... qi) oia... qj) oia... qk) oia... ql) oia... qm) oia... qn) oia... qo) oia... qp) oia... qq) oia... qr) oia... qs) oia... qt) oia... qu) oia... qv) oia... qw) oia... qx) oia... qy) oia... qz) oia... ra) oia... rb) oia... rc) oia... rd) oia... re) oia... rf) oia... rg) oia... rh) oia... ri) oia... rj) oia... rk) oia... rl) oia... rm) oia... rn) oia... ro) oia... rp) oia... rq) oia... rr) oia... rs) oia... rt) oia... ru) oia... rv) oia... rw) oia... rx) oia... ry) oia... rz) oia... sa) oia... sb) oia... sc) oia... sd) oia... se) oia... sf) oia... sg) oia... sh) oia... si) oia... sj) oia... sk) oia... sl) oia... sm) oia... sn) oia... so) oia... sp) oia... sq) oia... sr) oia... ss) oia... st) oia... su) oia... sv) oia... sw) oia... sx) oia... sy) oia... sz) oia... ta) oia... tb) oia... tc) oia... td) oia... te) oia... tf) oia... tg) oia... th) oia... ti) oia... tj) oia... tk) oia... tl) oia... tm) oia... tn) oia... to) oia... tp) oia... tq) oia... tr) oia... ts) oia... tu) oia... tv) oia... tw) oia... tx) oia... ty) oia... tz) oia... ua) oia... ub) oia... uc) oia... ud) oia... ue) oia... uf) oia... ug) oia... uh) oia... ui) oia... uj) oia... uk) oia... ul) oia... um) oia... un) oia... uo) oia... up) oia... uq) oia... ur) oia... us) oia... ut) oia... uu) oia... uv) oia... uw) oia... ux) oia... uy) oia... uz) oia... va) oia... vb) oia... vc) oia... vd) oia... ve) oia... vf) oia... vg) oia... vh) oia... vi) oia... vj) oia... vk) oia... vl) oia... vm) oia... vn) oia... vo) oia... vp) oia... vq) oia... vr) oia... vs) oia... vt) oia... vu) oia... vv) oia... vw) oia... vx) oia... vy) oia... vz) oia... wa) oia... wb) oia... wc) oia... wd) oia... we) oia... wf) oia... wg) oia... wh) oia... wi) oia... wj) oia... wk) oia... wl) oia... wm) oia... wn) oia... wo) oia... wp) oia... wq) oia... wr) oia... ws) oia... wt) oia... wu) oia... wv) oia... ww) oia... wx) oia... wy) oia... wz) oia... xa) oia... xb) oia... xc) oia... xd) oia... xe) oia... xf) oia... xg) oia... xh) oia... xi) oia... xj) oia... xk) oia... xl) oia... xm) oia... xn) oia... xo) oia... xp) oia... xq) oia... xr) oia... xs) oia... xt) oia... xu) oia... xv) oia... xw) oia... xx) oia... xy) oia... xz) oia... ya) oia... yb) oia... yc) oia... yd) oia... ye) oia... yf) oia... yg) oia... yh) oia... yi) oia... yj) oia... yk) oia... yl) oia... ym) oia... yn) oia... yo) oia... yp) oia... yq) oia... yr) oia... ys) oia... yt) oia... yu) oia... yv) oia... yw) oia... yx) oia... yy) oia... yz) oia... za) oia... zb) oia... zc) oia... zd) oia... ze) oia... zf) oia... zg) oia... zh) oia... zi) oia... zj) oia... zk) oia... zl) oia... zm) oia... zn) oia... zo) oia... zp) oia... zq) oia... zr) oia... zs) oia... zt) oia... zu) oia... zv) oia... zw) oia... zx) oia... zy) oia... zz) oia...

лі шкільної кураторії просто звели протестуючим представникам У. П. Т., що вони „удосконали“, бо такі і такі школи вже вповні припинилися до розпорядку кураторії... і тепер маємо такий дивний стан, що зверхній і внутрішній вигляд одних приватних українських шкіл — цілком польський, а в інших у шкільній українській. До того було б моти не діяти, коли б був од-... шкільний провід цілого україн-... того приватного шкільництва, як цього вимагала однаковий ухвалю уважених представників всенародних установ.

З другого боку наслідком цієї чепідопорожності є те, що не товсім відпорітним розм'яшені дещо наших приватних шкіл загали. Коли воно дійсно так є, то — міде чпади діти — вина тут на боці них, що а фальшивої амбіції, чи з яких інших причин не підпорядку-... загально признаному одно-... ельному проведові.

Унормувати відносини під цим оглядом можна тільки з перспектив загальних інтересів українського приватного шкільництва, а ніколи з егоїстичних інтересів поодиноких шкільних заведень чи їх власників. Чкю приступавши до санації відносин з иншого становища, то можемо тільки пошкодити загаль-... ній справі, вводячи новий хаос.

Анонімний наступ на права та за-... тартований примілей гр. кат. церкв і духовенства віа гр. кат. владики та їхня політика зачинення рота — самозрозуміло дуже турбують за-... гаи українського громадянства, яке у своїй церкві звикло добачати тілпору своїх національних змагань, а не навпаки. І коли — судачи з українського становища — в парі з тим довідуємося про відірвану поведінку н. пр. директора яворів-... ської учительської семінарії СС. Василіанок о. Задітача, то чи може-... ми ти першій, що така школа від такою управою (з якою тен-... денцією очевидно погоджуються власники школи) виховає будучі уч-... ительки в українському національ-... ному дусі і в повному розумінні великих обов'язків супроти своєї нації і її молодого покоління? —

Миколоді щодо цього насуваються оправдані сумніви.

Чи авиди цього було б доцільно ліквідувати найстаршу і найгарніше записану діпочу учительську семі-... нарію У. П. Т. ім. Шевченка у Львові, яка видала цілий ряд відом-... стів цінних педагогічних сил, — впливаючи її зі семінарією С. С. Василіанок у Львові? — Таке поладження справи просто немо-... жливе до подумання.

Або друга справа: — реальна гімназія У. П. Т. вже не раз піано-... сили ми недоцільність перестарі-... лих класичних гімназій взагалі, а про такі гімназії для дічат — ду-... малобся — навіть не може бути й балаки. Одне в часі, коли в ці-... лій Польщі йде напрям до ліка-... лий таких недоцільних типів се-... перних шкіл і в наслідок того на 745 гімназій остало було до 31. грудня 1923 р. ледви 65 (8 проц.) класичних гімназій (нині очевидно не число зменшилося) — удержу-... вати приватними фондами класичну ше й до того діпочу гімназій вва-... жаємо дійсно недоцільним! А ка-... сувати реальну гімназію У. П. Т., яку основано на одиодуше дома-... гання Загального Зізду У. П. Т., чи прилучати її до класичної гім-... назії С. С. Василіанок — вважа-... ємо за річ недопустиму.

Автор „Надісланого“ в „Учитель-... ській Слові“ з дня 1. липня ц. р. хотів би десь примістити учитель-... ську семінарію УПТ... яка — на разі — не має даху над головою. Але чи приміщення цієї школи му-... сить наступити коштом ліквідації двох корисних шкіл УПТ? Це і не-... конечне і непотрібне. Якраз стоїть вже під дахом власний поверховий будинок хлопчачої школи УПТ. ім. Шевченка на стрийській ділянці. Тоба тільки його викінчити і там не лише може поміститися хлопчача всенародна школа, але також і му-... жеська учительська семінарія УПТ, яка на місці матиме готову школу вправ. Це одинока розв'язка справи на найближчий час.

Отже приложим всі зусилля до докінчення будівлі вже в часі те-... перішних ферій, підім Кружкові УПТ. ім. Шевченка на стрийській ділянці з моральною і матеріаль-

ною поміччю і тоді замість звужу-... вати наш стан послання — роз-... ширюватимемо його відповідно до величезних потреб нації, як цього вимагає природний розвиток.

Та нема нічого ялого, щоб на добра виїти не могло. Дискусія нах повищою справою вказала як на долоні шкідливість недостатчі одноцільного верховного проводу наших приватних шкіл та недостатчі одноцільної шкільної політики і тактичного поступовання в пооди-... нок випадках. Тепер після п'ятох літ по відомій ухвалі активи пред-... ставників цілого українського гро-... мадянства пора спромогтися би на зреалізування всіх її постанов.

Треба надіятися, що здоровий український організм усуне всі нездорові та шкідливі прован, які задила малого зацікавлення загалу в цій найважливішій ділянці тут і там загінжаються. Шкловите у-... здоровлення внутрішніх відносин може наступити тільки при актив-... ній участі всього українського за-... галу.

Іван Гарасимович.

Anno Santo MCMXXV.

II.

(От промя біжучого ювілейного року.)

Цьогорічний Anno Santo є 21. ювілейним роком з черги. Прого-... лосив його окремою буллею папа Пій XI. бажючи людям Христо-... вого миру і згоди в ювілейний ро-... ці. Торжественне утворення святя-... го року відбулося 24. грудня 1924 р., під особистим проведом папи римського. А що це свято є все-... таки рідким, бо повторється лиш-... цю 25 літ, цікаво є зацікавитися з ним дещо.

Свято утворення відбувається у чотирох патріархальних базиліках св. Петра, св. Павла, св. Марії Більшої (Santa Maria Maggiore) і св. Івана Латеранського. Полагає воно на отворенню дверей до тих базилік, як у нас під час Воскре-... сної утрні — тою ріжницею, що у нас отвірє священик двері хре-... стом, а там отвірє двері мо-... лотком, тай то незвичайним.

У святі бере участь папа у пов-... ній церемонії враз з колерією

кардиналів та корпусом світських представників влади та загально-... них представників, заступників при Ватикані держав. Папу у пов-... них ризах несуть у лотках на бальдахимі. У руці держать го-... річчу свічку, біла його золотий молоток, а за ним стоїть туні з відом із стовпчик пер. Так виха-... єтьє папа перет двері базиліки св. Петра, біля котрих поставлено для нього престол. Він має своїм золотим молотком отворити двері до базиліки. Коли папа звачить несений у лотках, сурмачі из сріб-... них сурмак виглавають патисей гими: „Ecco Sacerdos Magnus“. Підчас гими всі стоять мовчки. По скінченні гими папа астує на свій престол, а неаріанний хор синестинської катедри співає „Veni Creator“. По відспіванні пісні скр-... дить папа з престолу, бере збо-... тий молоток, підходить до замкнених дверей базиліки і вдарє молотком у мурмуровий хрест, причетаний на серетній двері і говорить сильна голосом по латині: „Отворіть дер-... ві“. Хор йому відповідає: „Пав-... лове повторє двократі саві-... ший удар з мотур. При другім ударі розбивається мармур у кусі. Настає мовчаня тиша і за хвили-... ну двері отираються. Врім роз-... диває воздух голос усіх азво-... нів церков і базилік у Римі, за-... шаючи світлі, що зачине юві-... лейний рік. І серед відгомну дзво-... нів входить через отворені двері папа перший до базиліки, а за ним кардинали, достойники світсь-... кой папи і побожний нарід. Так зачинається ювілейний рік у Римі. Двері до трьох інших бази-... лік отирають кардинали самі, оче-... видно з меншим церемоніалом, за-... срібними молотками.

З такою повною славою від-... бувся й біжучий Anno Santo, в опис цей подіємо за голландським очевидцем, малюєм Даріо Ралла-... портом, що опортретував у шім ро-... пану Пія XI. та деяких кардиналів.

Щоби піти паломникам на руку, отирають у шім святій році го-... церкви, каллички, встановлюють го-... рідкі цінності й дороговцінасть, діють пояснення, взагалі стара-... ються утвердити якнайліпше в пе-

мих. Рудницький.

1)

Літературно-наукові непорозуміння.

Критика — невдячне діло. — Потреба свалби. — Причини літературної ана-... мії — Ціпок у муралістці.

Не люблю писати критик, хоча ча протяв кільканадцять літ не пе-... реставав цікавитись проблемами лі-... тературної критики. Не все те, у-... чому почувало себе найкраще від-... готовленням, можна як слід ви-... тористати в даних умовах і в да-... мий моменті. Західно-європейська література і проблеми її творчості на-... лежать у нас до царици зайвих витребеньків. Писати-ж про різні письменство — невдячне діло. На-... віть дуже поважні наші люди, ще й такі, що мають марку вчених, не в силі доглянути ріжний між мо-... тивами критичної синтези і зви-... чайними компліментами та епітетами. Для розяснення акогонебудь осуду треба би в нас починати „все споч-... чатку“, як у шкільних підручниках або товстезлих псевдо-наукових матеріалах наших літературних ар-... хеологів. Хто перекидав колине-... будь 12 томів критичних студій Бе-... льського, розуміє, що не значить. Треба би на протів доагих літ, щодня, в окремім фелістоні, систе-... матично, зі самовідданням педа-... гога товкати читачам про по-... няття краси, про функції думання, про ролі стилю, про тисячу вза-... ем одного поняття з иншими, які складаються на основу, доцільність, стійність чи компетенцію критично-... го осуду.

Така праця мусіла би затроїти дити континент і тисячі поважним

славам та молодим дебютантам, які добачували би в ньому злбно-... го порога, а може й підлу людину. У всякім разі критика потрібує не-... залежної преси. Такої в нас майже нема. Кожен орган звязаний ти-... сячними нитками з інтересами якоїсь партійної організації або з ріжними приватними людьми, які стоять зда-... лка від проблем літератури, а близько цілої низки осіб, менш-... більше ненавистних. Тому й не ди-... во, що єдина дозвола в нас кри-... тика, яка вдоволяє всіх, це та, що в блаженною архієрейською усміш-... кою миропомазує на письменників та вчених якнайбільшу скількість земляків.

Наш загаль не розуміє ще, що література може стати для когось особистою справою; особистою в тому розумінні, що реакція, яку викликає якийсь й напрям, методи її поширювання або сама ширини її овиди може висловитись в обу-... ренні та люті. Чи не було би кожному з нас приємніше, щоби все те, що появляється в нас дру-... ком, захоплювало, ставало пред-... метом гордості, що вийшло на на-... шій мові? Чи висловлюючи свій гострий осуд про якусь книжку, не висловлюємо почування особистої врази тому, що хотіли би бачити її на таким рівні, за який не треба би нам сорочитись? До сірої маси загалу не можна мати ніяких пре-... тенсій до розуміння таких духових потреб, як довог ті верхи, що ма-... ють претенсії творити критичну думку, грузнуть у старосвітських пересудах.

Одним з найбільших пересудів літератури та критики є фанатичне пересвідчення, що вони творяться на вразов політики. Анемія нашої

літератури мала свою причину в тім, що за неї брались суспільні діячі з патріотичного обов'язку або письменницькі таланти сходили на публіцистів. Поруч них стояла (і стоїть) друга група — псевдоаче-... нних, „канцелярських реєстраторів“, які зводять літературу до біо-... бібліографії. Дивним дивом: вічно ревучі вченіки, що хотіли підчи-... нити літературну творчість завда-... леді з величезним гаслом, і без-... кровні референти подавали собі руку. Такі явища були нічим ин-... шим як літературно-науковими не-... порозуміннями, природними в ат-... мосфері, як доаго критикою зай-... малась люде, що леді лизнули європейської літератури, а решту хотіли доповнити — різною пу-... бліцистикою або етнографією.

Ці думки виривають у мене при нагоді одного свіжого епізоду, якому варту присвятити кілька мір-... кувань для характеристики суча-... ній галицької літературної атмо-... сфери. Діло йде про головні цен-... три нашого літ.-наукового руху. Закортіло мене написати кілька статей про теперішній стан наших літературних журналів. Кожен-... хто лизнув щонебудь з поважні-... шої критики, а не хотів робити мені дружньої реклами, бачив, що це не критика, а звичайна газетна публіцистика, без претенсії на ори-... гинальність, з єдиним намаганням: зареєструвати об'єктивно існуючий стан і вказати на деякі, найважливі-... ші його причини.

Яке було мое здивування, коли виявилось, що ці статії були цілком у муралістці: — найшлях-... луде, які гукнули у весь голос, що критик „Ціпа“, при моральній (а може й фінансовій) допомозі кліні,

зібраної довкола цієї отруйної ко-... бані, хоче зруйнувати майстерю абудований дім, правозитих, ти-... хих, наділених прейжним істини-... том та розумом мураліст. Празді про кліні, кобаню та мораль-... дно було сказано з таким сплі-... стичним талантом, щоби ці епітети могли йти, по аполоті, як до са-... вого „Ціпа“, чи самого автора та його товаришів, чи обох цих товаришів спільно або окремо. Та це нічого.

Гумор даох великих статей при-... свячених у двох органах моїх ко-... ротких заміток у тім, що з кт поважний редактор, званій д-... Донцовим, поважного журна-... зального ще поважніше „Літ.-Нав-... Вістників“, виступає в ролі азо-... ката аласної праці, а ролі про-... гатора нового світогляду і мораль-... но обуреного проповідника, з од-... ногочасно дає майстерню зраз-... кобидованої критичної мето-... дію пише апологію редакторів, ним, у болю та мучах, журналі-... 2-о вивчає в живі очі, що є во-... юю проти нього „прогласко-... лайкою“, рахуючи мабуть на те, що ніхто не матиме переті оти-... дотичного „Ціпа“? З-о астує на справжній мотилі мого „бесло-... логі“, які, річ ясна, мають о-... скрізь особистий, як застосов-... собистий підклад: як застосов-... ваного кандидата на редактор-... ний ох! журнал; як знехотува-... в цюю журналіст! поета, і до-... ковавшегося „Науковий Тон“.

Щаженча“ ух! ученого. Це таке аселе, що, бігма, моті бути критиком. (Продолження буде)

*) Ціпакі можуть перевертати від 13. 19. тогача ц. р.

